

Το Κληρονομητήριο

Ο θάνατος ενός προσώπου εκτός από τη θλίψη για την απώλειά του, δημιουργεί στους οικείους του και σειρά νομικών και γραφειοκρατικών προβλημάτων που θα πρέπει έγκαιρα να αντιμετωπίσουν και να διεκπεραιώσουν. Τα πρόσωπα που διαδέχονται τον θανόντα, είτε με διαθήκη είτε εξ αδιαθέτου, καλούνται να διεκπεραιώσουν τα ανακύπτοντα ζητήματα, ερχόμενα σε επαφή και συναλλασσόμενα με ένα μεγάλο αριθμό δημοσίων και ιδιωτικών φορέων και υπηρεσιών. Σε πολλές περιπτώσεις, ο κληρονόμος καλείται να αποδείξει το κληρονομικό του δικαίωμα κατά τις συναλλαγές του με τους τρίτους, προκειμένου αυτοί να βεβαιωθούν για το αληθές πρόσωπο του κληρονόμου και αυτό πραγματοποιείται με την προσκόμιση του κληρονομητηρίου. Τι είναι όμως το κληρονομητήριο και ποια η διαδικασία έκδοσής του; Ποια έγγραφα πρέπει να έχουν οι κληρονόμοι προκειμένου να εκδώσουν το κληρονομητήριο; Μπορεί άραγε κάποιος να προσβάλει το κληρονομητήριο και πόσο θα κοστίσει η έκδοσή του; Σε αυτό το κείμενο θα απαντήσουμε διεξοδικά σε όλα αυτά τα ερωτήματα που συνήθως ταλανίζουν τους εντολείς μας, κατανοώντας πλήρως τα βασικά στοιχεία του κληρονομητηρίου και τη διαδικασία έκδοσής αυτού.

Τι είναι το Κληρονομητήριο;

Το κληρονομητήριο είναι ένα πιστοποιητικό το οποίο χορηγείται από τον ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομιάς, ήτοι του τόπου της τελευταίας κατοικίας του κληρονομουμένου, στα πρόσωπα που ορίζει το άρθρο 819 ΚΠολΔ, ήτοι στον κληρονόμο, στον καταπιστευματοδόχο, στον κληροδόχο και στον εκτελεστή διαθήκης, κατόπιν αιτήσεώς τους. Το κληρονομητήριο δημιουργεί τεκμήριο ή βεβαίωση ότι αυτός που αναγράφεται σε αυτό ως κληρονόμος ή καταπιστευματοδόχος ή κληροδόχος ή εκτελεστής διαθήκης έχει όντως το κληρονομικό δικαίωμα (ή το καταπίστευμα, την κληροδοσία, την εξουσία διάθεσης εκτελεστή), το οποίο αναφέρεται στο κληρονομητήριο. Με λίγα λόγια η έκδοσή του κληρονομητηρίου, αίρει κάθε αμφισβήτηση σχετικά με την ταυτότητα των ως άνω προσώπων.

Ο σκοπός του κληρονομητηρίου είναι αφενός η διευκόλυνση και ασφάλεια των συναλλαγών, αφού το πιστοποιητικό αυτό εξοπλίζεται με δημόσια πίστη, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι οι τρίτοι μπορούν να συναλλάσσονται με τον, εφοδιασμένο με το πιστοποιητικό αυτό, δικαιούχο ισχυρά και έγκυρα, χωρίς να διακινδυνεύουν τα συμφέροντά τους, αφετέρου με το κληρονομητήριο διασφαλίζονται οι καλόπιστοι τρίτοι ως προς την έγκυρη εξόφληση οφειλών τους προς τον κληρονόμο.

Στην πράξη το κληρονομητήριο αναζητείται από πιστωτικά ιδρύματα, ήτοι Τράπεζες, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων κλπ, από το Δημόσιο, ήτοι Ασφαλιστικούς Οργανισμούς κλπ ή από υποψήφιους αγοραστές ακινήτων της κληρονομιάς.

Διαδικασία Έκδοσης Κληρονομητηρίου

Η διαδικασία έκδοσης του κληρονομητηρίου άρχεται με την κατάθεση αίτησης του ενδιαφερομένου στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο. Κατόπιν ο ειρηνοδίκης, κατ' άρθρο 819 ΚΠολΔ, αναρτά για δέκα (10) ημέρες την αίτηση για τη χορήγηση του κληρονομητηρίου σε ειδικό χώρο στο κατάστημα του ειρηνοδικείου.

Εάν εντός της ανωτέρω προθεσμίας ασκηθεί παρέμβαση τρίτου, ο ειρηνοδίκης προσδιορίζει δικάσιμο για τη συζήτηση της αίτησης και της παρέμβασης στο ακροατήριο,

προκειμένου να εκδοθεί απόφαση επ' αυτών. Οι προτάσεις και τα αποδεικτικά έγγραφα του αιτούντος κατατίθενται στο ειρηνοδικείο μετά το πέρας του δεκαήμερου.

Εάν στο χρονικό αυτό διάστημα των δέκα (10) ημερών δεν ασκηθεί παρέμβαση τρίτου, ο ειρηνοδίκης προβαίνει σε διάταξη για χορήγηση κληρονομητηρίου και διατάσσει το γραμματέα του δικαστηρίου να εκδώσει και να χορηγήσει το κληρονομητήριο στον αιτούντα, με απόδειξη παραλαβής του, η οποία φυλάσσεται στο αρχείο του δικαστηρίου.

Κατά της απόφασης που διατάσσει την χορήγηση του κληρονομητηρίου στον αιτούντα, επιτρέπεται η άσκηση έφεσης εντός είκοσι (20) ημερών από την δημοσίευσή του. Εφόσον δεν ασκηθεί έφεση, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να λάβει μετά την παρέλευση των είκοσι (20) ημερών το κληρονομητήριο.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για την έκδοση κληρονομητηρίου έχουν τα ακόλουθα πρόσωπα:

Α) Ο κληρονόμος, είτε ο εκ διαθήκης, είτε ο εξ αδιαθέτου, είτε ο αναγκαίος κληρονόμος.

Β) Ο κληροδόχος.

Γ) Ο καταπιστευματοδόχος.

Δ) Ο εκτελεστής διαθήκης.

Ε) Το Δημόσιο ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος της έκτης τάξης κληρονομικής διαδοχής.

Στ) Ο κληρονόμος του κληρονόμου. Το πρόσωπο αυτό δικαιούται να ζητήσει την έκδοση του κληρονομητηρίου για λογαριασμό του τελευταίου ως κληρονόμου άλλου προσώπου, είτε αυτός έχει αποδεχθεί την κληρονομιά, είτε έχει πεθάνει πριν την αποδεχθεί, δηλαδή πριν από την πάροδο της προθεσμίας αποποιήσεως.

Ζ) Ο δανειστής του κληρονόμου.

Η) Ο αγοραστής της κληρονομιάς, ο οποίος ζητά την έκδοση στο όνομα του πωλητή.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι ο κληρονόμος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομιά μόλις γίνει η επαγωγή, η κυριότητα όμως ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί των κληρονομιών αντικειμένων αποκτάται από τον κληρονόμο αναδρομικώς από την ημέρα του θανάτου του κληρονομούμενου μόνο δια της μεταγραφής της αποδοχής κληρονομιάς ή κληροδοσίας ή δια μεταγραφής του κληρονομητηρίου στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο ή Υποθηκοφυλακείο.

Δικαιολογητικά Έγγραφα

Εκείνος που υποβάλει την αίτηση για την έκδοση του κληρονομητηρίου, οφείλει να αποδείξει με δημόσια έγγραφα την ακρίβεια όσων αναφέρονται σε αυτό. Αν είναι αδύνατον ή ιδιαίτερα δύσκολο να προσαχθεί δημόσιο έγγραφο, ο ειρηνοδίκης μπορεί να επιτρέψει άλλα αποδεικτικά μέσα, υποχρεώνοντας συγχρόνως αυτόν που υπέβαλε την αίτηση να βεβαιώσει ενόρκως ότι δε γνώριζε κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις του.

Τα δημόσια έγγραφα, τα οποία απαιτούνται για τη νομιμοποίηση του αιτούντος και την παροχή του κληρονομητηρίου είναι τα ακόλουθα:

Α) Ληξιαρχική πράξη θανάτου

Β) Σε περίπτωση ύπαρξης δημόσιας διαθήκης, απαιτείται η προσκόμιση της δημόσιας διαθήκης μαζί με το πρακτικό δημοσίευσης από το δικαστήριο ή την προξενική αρχή. Αν η διαθήκη είναι ιδιόγραφη και έχει κηρυχθεί κυρία, πρέπει να προσκομιστεί και η δικαστική απόφαση με την οποία κηρύχθηκε κυρία, ενώ σε περίπτωση μυστικής διαθήκης πρέπει να προσκομιστεί επικυρωμένο αντίγραφο της πράξης του συμβολαιογράφου.

Γ) Πιστοποιητικό του γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου της κληρονομιάς ή/και του Πρωτοδικείου Αθηνών περί μη δημοσίευσης διαθήκης (σε περίπτωση της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής κατά την οποία δεν υπάρχει διαθήκη) ή περί μη δημοσίευσης άλλης διαθήκης, πλην της προσκομιζόμενης.

Δ) Πιστοποιητικό του γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου της κληρονομιάς περί μη αποποίησης της κληρονομιάς του αποβιώσαντος από τον αιτούντα.

Ε) Πιστοποιητικό του γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου της κληρονομιάς περί μη αμφισβήτησης κληρονομικού δικαιώματος (όπως λ.χ. περί μη ύπαρξης αγωγής σε βάρος του αιτούντος περί ακύρωσης της διαθήκης).

Στ) Πιστοποιητικό Εγγύτερων (Πλησιεστέρων) Συγγενών καθώς και Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης. Σε περίπτωση που για τη σύνταξη των πιστοποιητικών αυτών δεν προκύπτουν στοιχεία από τα δημοτολόγια, ειδικά για την έκδοση κληρονομητηρίου ή για την υποβολή δήλωση φόρου κληρονομιάς, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη, συμβολαιογράφου ή προξενικής αρχής.

Ζ) Δημόσια έγγραφα με τα οποία τυχόν αποδεικνύεται η έκπτωση άλλων προσώπων από το κληρονομικό τους δικαίωμα (όπως λ.χ. ληξιαρχική πράξη θανάτου του δικαιούχου του κληρονομικού δικαιώματος ή τελεσίδικη απόφαση, με την οποία κηρύχθηκε σε αφάνεια, αμετάκλητη απόφαση διαζυγίου, αποποίηση που βεβαιώνεται με πιστοποιητικό του γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομιάς, τελεσίδικη απόφαση κήρυξης αναξιότητας, τελεσίδικη δικαστική απόφαση με την οποία έγινε δεκτή προσβολή της πατρότητας ή ακυρώθηκε υιοθεσία κλπ).

Μπορεί να Προσβληθεί το Κληρονομητήριο;

Λόγω της φύσεως του κληρονομητηρίου, στις συναλλαγές επιτάσσεται να είναι αυτό ακριβές, όχι μόνο για το συμφέρον του ίδιου του κληρονόμου αλλά και για την προστασία των τρίτων. Υπάρχει περίπτωση, ωστόσο, το κληρονομητήριο το οποίο εκδόθηκε να μην είναι ακριβές λ.χ. όταν παραλείπονται ή αναγράφονται λανθασμένα τα στοιχεία του κληρονομούμενου ή τα στοιχεία των κληρονόμων ή οι κληρονομικές τους μερίδες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το κληρονομητήριο, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί να αφαιρεθεί, να κηρυχθεί ανίσχυρο, να τροποποιηθεί, ή να ανακληθεί. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, παύει η ισχύς του κληρονομητηρίου και θα πρέπει να εκδοθεί νέο.

Αρμόδιο δικαστήριο για την αφαίρεση, κήρυξη ανίσχυρου, τροποποίηση ή ανάκληση του κληρονομητηρίου είναι το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο θανάτου την κατοικία του και αν δεν είχε την κατοικία, τη διαμονή του και αν δεν είχε ούτε διαμονή, το ειρηνοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους.

Η αίτηση αφαίρεσης ή κήρυξης του κληρονομητηρίου ως ανίσχυρου υποβάλλεται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον (λ.χ. από τον αληθινό κληρονόμο, από το δανειστή του, από τον εκτελεστή διαθήκης κλπ.). Η αίτηση δε στρέφεται κατά συγκεκριμένου προσώπου, ούτε κατά της απόφασης- διάταξης που διέταξε την παροχή κληρονομητηρίου, αλλά κατά του ίδιου του κληρονομητηρίου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η παύση της ισχύος του κληρονομητηρίου συνεπάγεται την εξαφάνιση της δημόσιας πίστης και την άρση του τεκμηρίου που αυτό περιέχει, όμως δεν ανατρέπεται η ισχύς των δικαιοπραξιών και διαδικαστικών πράξεων των καλόπιστων τρίτων που έγιναν πριν την αφαίρεση ή κήρυξη του κληρονομητηρίου ως ανίσχυρου (άρθρο 822 ΚΠολΔ).

Κόστος Περαιώσης της Διαδικασίας

Η τιμή του κληρονομητηρίου εξαρτάται από την αμοιβή του δικηγόρου για έκδοση κληρονομητηρίου, η οποία κυμαίνεται σε συνάρτηση με την πολυπλοκότητα και ιδιαιτερότητα της κάθε υπόθεσης. Σε κάθε περίπτωση ως διαδικασία συνήθως δεν είναι υπερβολικά κοστοβόρα.

Αυτά είναι μερικά από τα βασικά στοιχεία του κληρονομητηρίου και της διαδικασίας έκδοσης αυτού, πληροφορίες που συχνά δε γνωρίζουν οι συναλλασσόμενοι μια κληρονομιαίας περιουσίας, με αποτέλεσμα ορισμένες φορές να υπάρχουν λάθος εκτιμήσεις, δυσβάσταχτα αποτελέσματα και παρερμηνείες σχετικά με το πρόσωπο του κληρονόμου ως κυρίου ενός ή και περισσότερων στοιχείων μιας κληρονομιάς.

Στο δικηγορικό μας γραφείο ασχολούμαστε καθημερινά με υποθέσεις κληρονομικών ζητημάτων και θα χαρούμε να σας εξυπηρετήσουμε σε οποιοδήποτε ζήτημα σχετικό σας απασχολεί. Σας προσκαλούμε να ζητήσετε τη συμβουλή μας και να μας τιμήσετε με την εμπιστοσύνη σας αναθέτοντάς μας την υπόθεσή σας. Ακόμη και αν δεν γνωρίζετε από που πρέπει να ξεκινήσετε, εμείς θα σας κατευθύνουμε! Μην ξεχνάτε ότι η κάθε υπόθεση είναι μοναδική και σε καμία περίπτωση το παρόν άρθρο δε δύναται να αποτελέσει νομική συμβουλή για το ζήτημά σας, καθώς οι σωστοί χειρισμοί μιας υπόθεσης ποικίλουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης.

Εάν αναζητάτε Δικηγόρο για την ανάθεση της υπόθεσής σας, προκειμένου να σας συμβουλευόμαστε υπεύθυνα και να σας υποδείξουμε τις ενδεδειγμένες ενέργειες για την επίλυση του προβλήματός σας, σας προσκαλούμε να επικοινωνήσετε μαζί μας τηλεφωνικά ή αποστέλλοντάς μας σχετικό email στο info@sakellari.gr.

Σακελλάρη Πολυξένη

Δικηγόρος

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος στον τομέα του Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 6944878594

Email: info@sakellari.gr